

EVALUAREA TENDINTELOR ȘI ASPECTELOR SPECIFICE ALE MORBIDITĂȚII POPULAȚIEI REPUBLICII MOLDOVA

Larisa Spinei, Angela Bivol

Școala de Management în Sănătate Publică USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Assessment of trends and specific aspects of the Moldovan population morbidity

Population health is a basic element of the harmonious development of society, is the main value of security of political, social and economic state. Analysis and knowledge levels of population health, structure and dynamics of demographic indicators and morbidity among the population is one of the primary tasks of national public health system. One way to measure the health of the population is to measure morbidity that exists among this population.

Rezumat

Sănătatea populației constituie un element de bază al dezvoltării armonioase a unei societăți, fiind valoarea principală a securității politice, sociale și economice a unui stat. Analiza și cunoașterea nivelului de sănătate a populației, a structurii și dinamicii indicilor demografici și celor ai morbidității printre populație este una din sarcinile primordiale ale sistemului național de sănătate publică. O modalitate de a măsura starea de sănătate a populației este de a măsura morbiditatea care există în rândul acestei populații.

Actualitatea problemei

Cercetarea asupra sănătății populației este un component important al cadrului informațional necesar pentru identificarea factorilor ce afectează starea de sănătate a populației, consumul de servicii medicale și de medicamente. În același timp această cercetare oferă posibilitatea evidențierii legăturii dintre starea de sănătate a populației și anumiți factori demografici (vârstă, mediul de reședință etc.).

Scopul cercetării

Evaluarea tendințelor și aspectelor specifice ale morbidității populației Republicii Moldova în perioada anilor 2005-2009 și prognozarea ei către anul 2014.

Metodologia cercetării

Pentru evaluarea tendințelor și aspectelor specifice ale morbidității populației s-a utilizat datele statistice oferite de către Centrul Național de Management în Sănătate în cadrul anualelor „Sănătatea publică în Moldova” (anii 2005-2008) și „Indicatori preliminari în format prescurtat privind sănătatea populației și activitatea instituțiilor medico-sanitare pe anii 2008-2009”. Studiul dat face parte din studiu descriptiv selectiv.

Rezultate obținute

Pentru a avea caracteristica generală despre morbiditatea populației va fi efectuată analiza pentru incidență și prevalență pe zonele urbane și rurale și grupele mari de vârstă, iar apoi prin comparație între ele.

Incidența globală în Republica Moldova are tendință neînsemnată de descreștere de la 3505,3 (a. 2005) până la 3486,4 (a. 2009) cazuri la 10 mii locuitori, ori mai puțin cu 18,9 cazuri la 10 mii locuitori (fig. 1).

În anul 2005 incidența totală în mediul urban (4563,9 cazuri la 10 mii locuitori) a fost de 1,5 ori mai mare decât în mediul rural și de 1,3 ori mai mare decât pe Republica Moldova (3136,8 cazuri la 10 mii locuitori), pe când în anul 2009 acest indicator este de 5410,8, adică de 1,9 ori mai mare decât în mediul rural (2791,1 cazuri la 10 mii locuitori) și de 1,6 ori mai mare decât pe Republica Moldova.

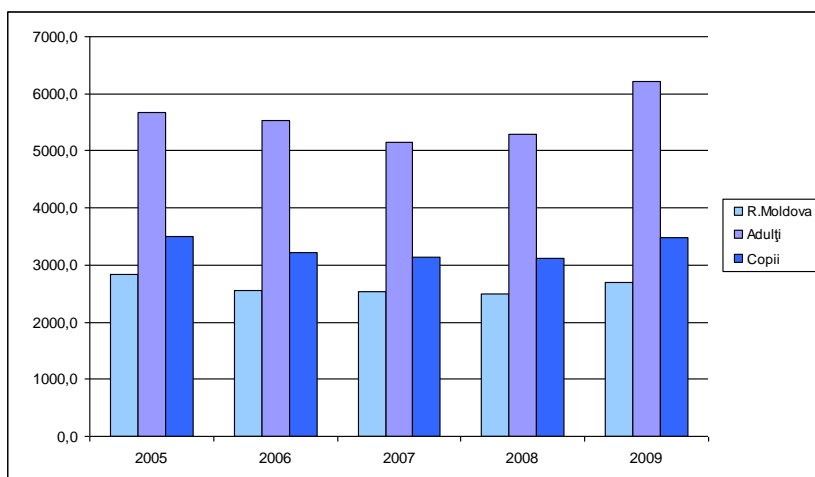

Fig. 1. Nivelul incidenței globale în Republica Moldova și pe grupe mari de vârstă, cazuri la 10 mii.

La nivel raional pentru toată perioada (2005-2009) se observă o tendință de descreștere (scăzut de 1,1 ori), în a.2009 – 2791,1 cazuri la 10 mii locuitori, pe când în a. 2005 au fost 3136,8 cazuri la 10 mii locuitori.

În structura incidenței pe locul I s-au plasat bolile aparatului respirator – 27,3%, pe locul II (14,2%) – leziunile traumatice, pe locul III (11,9%) – bolile infecțioase și parazitare. Locul IV îl ocupă bolile pielii (6,6%) cu cota de 6,1% - bolile aparatului genito-urinar (locul V). Pe locul VI (5,5%) – bolile aparatului digestiv și pe locul VII (5,3%) – bolile aparatului circulator.

Incidența globală la adulți s-a micșorat semnificativ în a. 2006 comparativ cu a.2005 cu 10,3%, pentru următorii ani observându-se o stabilizare a procesului. Însă în a.2009 se observă o creștere cu 8,4% comparativ cu anul precedent.

Rata incidenței la adulți la nivel municipal este de 1,3 ori mai mare decât pe Republica Moldova și de 1,4 ori mai mare comparativ cu nivelul raional în a. 2005, acest raport majorându-se pe parcursul anilor incluși în studiu până la 1,9 (municipii/R.Moldova) și 1,5 (municipii/nivel raional) în an. 2009.

În structura incidenței la adulți primele trei locuri sunt analogice pentru structura incidenței globale. Bolile aparatului circulator s-au plasat pe locul V (8,3%), iar bolile aparatului digestiv – s-au coborât pe locul IX (6,1%).

La copii incidența globală are tendință de creștere pentru a.2009 (6224,6 cazuri la 10 mii) cu 9,7% comparativ cu a. 2005 (5672,4 cazuri la 10 mii).

Incidența globală la copii este de 2,3 ori mai mare decât la adulți la nivelul Republicii Moldova și nivel raional, iar la nivel municipal de 2,9 ori mai mare.

În incidența la copii afecțiunile aparatului respirator, ca și în structura incidenței globale, apar pe primul loc (41,6%). Sunt urmate de cota de 17,0% a bolilor infecțioase și parazitare (locul II) și leziunile traumatice cărora le revin 11,3% (locul III). Cu cota de 7,0% se înregistrează bolile pielii (locul IV), și cu 4,6% bolile aparatului digestiv (locul V). În această structură se determină anumite clase de maladii, mai mult caracteristice copiilor: bolile sângelui (4,0%- locul VI), bolile ochiului și anexelor sale (2,6% - locul VII), bolile urechii (2,3% - locul VIII) și bolile sistemului nervos (1,6% - locul IX).

Observăm că atât pentru incidența globală cât și separat pe fiecare grupă mare de vârstă, cota cea mai mare a raioanelor se plasează la nivelul mic (40,0%, 34,3%, 40,0%, respectiv).

Folosind metoda regresiei liniare putem face o prognoză a schimbării indicatorilor incidenței globale, la adulți și la copii (fig. 2-4).

Se presupune o micșorare neînsemnată a incidenței globale pentru anul 2014 – 3189,5 cazuri la 100 mii populație (fig. 2).

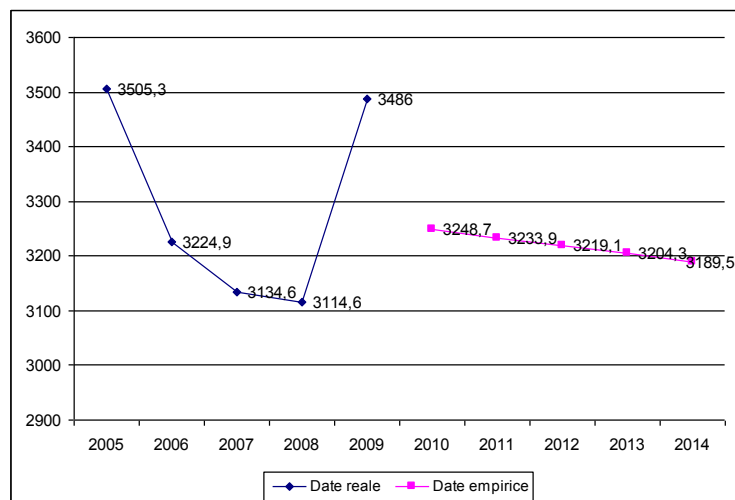

Fig. 2. Prognozarea incidenței globale prin metoda regresiei liniare, cazuri la 10 mii.

La fel, pentru anul 2014, se prognozează o micșorare neînsemnată a incidenței la adulți – 2376,7 cazuri la 10 mii adulți (fig. 3).

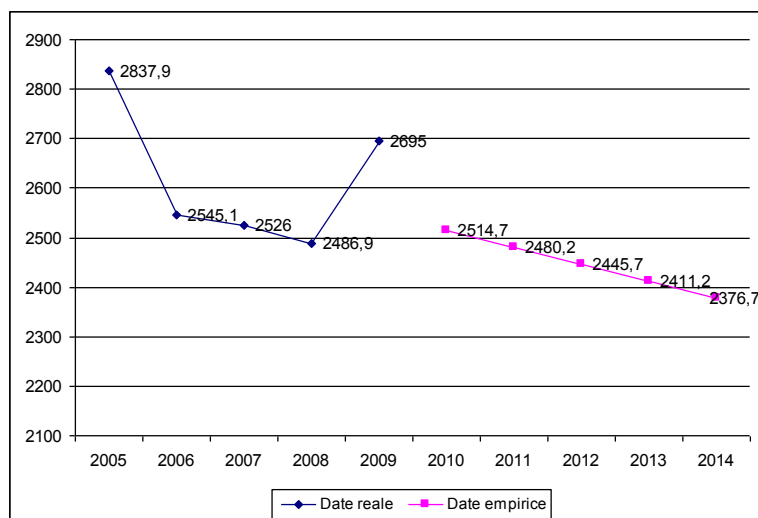

Fig. 3. Prognozarea incidenței la adulți prin metoda regresiei liniare, cazuri la 10 mii.

Conform prognozei incidența globală la copii în a.2014 va fi practic la același nivel cu a. 2010 și va constitui 6170, cazuri la 10 mii copii (fig. 4).

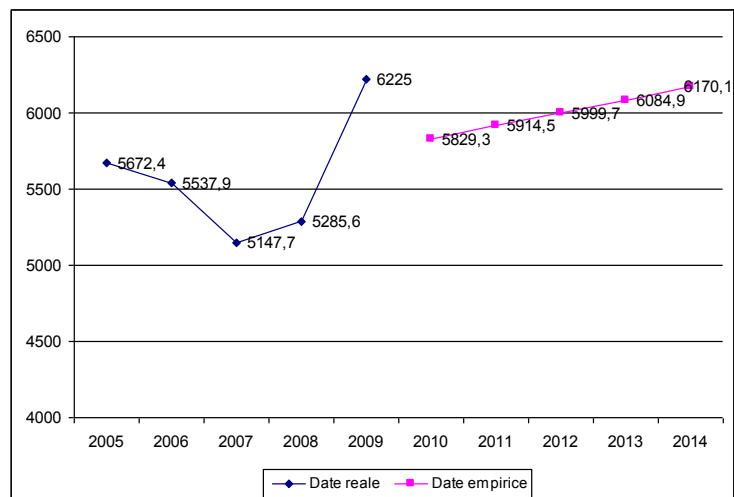

Fig. 4. Prognozarea incidenței la copii prin metoda regresiei liniare, cazuri la 10 mii.

Prevalența pe Republica Moldova are tendință de creștere comparativ cu a. 2005 (5537,9 la 10 mii) cu 28,3% către a. 2009 (7107,2 la 10 mii).

Structura prevalenței globale se deosebește radical de structura incidenței.

În prevalența globală pe locul I s-au plasat bolile aparatului circulator (17,3%), bolile aparatului respirator – pe locul II (15,9%), bolile aparatului digestiv – pe locul III (11,8%). Pe locul IV – tulburări mintale și de comportament (7,2%). Două clase de maladii (bolile infecțioase și bolile aparatului genito-urinar) se plasează cu cotă similară (câte 6,8%) pe locul V. Sunt urmate de alte 2 clase - bolile endocrine și afecțiunile sistemului osteo-articular, care au înregistrat câte 4,4%.

Conform unui studiu comun al Biroului de statistică cu Ministerul Sănătății s-a constatat că prevalența bolilor cronice la populația din Republica Moldova este înaltă, practic fiecare a treia persoană suferă de cel puțin o boală cronică (33,9%). Se constată, că rata prevalenței pentru populația din mediul urban - 36,9%, este mai mare decât pentru populația din mediul rural - 31,7%.

Cele mai frecvente boli cronice specificate de populație sunt: boli ale aparatului circulator (29,8%), boli ale aparatului digestiv (15,3%), boli osteo-articulare (13,3%) și boli ale sistemului nervos (10,3%).

Prevalența globală după grupele mari de vârstă este redată în figura 5.

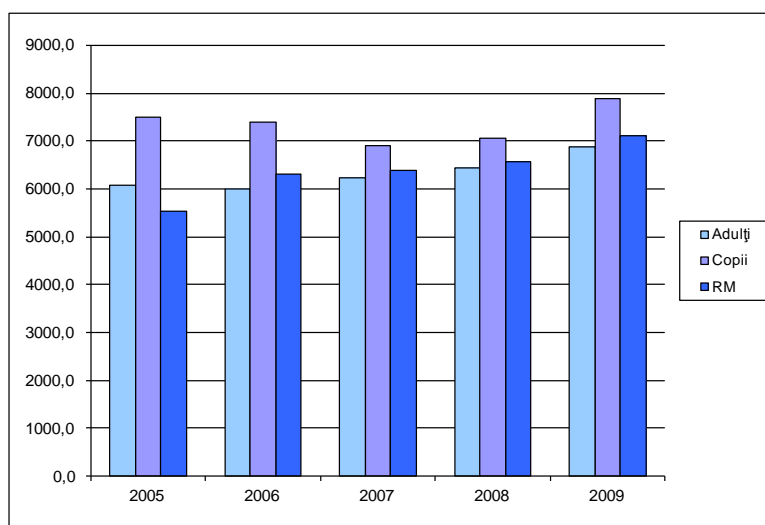

Fig. 5. Structura prevalenței globale în grupele mari de vârstă, cazuri la 100 mii.

La adulți prevalența a crescut în an. 2009 cu 13,1% comparativ cu a. 2005 (în a. 2005 - 6082,4 cazuri la 10 mii locuitori, în a.2009 - 6877,9 cazuri la 10 mii locuitori).

La adulți în structura prevalenței cu cea mai mare rată se înregistrează bolile aparatului cardiovascular (22,4%), urmate de rata afecțiunilor aparatului digestiv – 13,1%, afecțiunile aparatului respirator – 10,1%. Cu cota de 8,3% sunt tulburările mintale și de comportament, cu 7,8% se determină cota patologiilor genito-urinară, și de 6,2% cea a malformațiilor congenitale.

Prevalența la copii are caracter oscilant. În a. 2009 se observă o creștere cu 5,4% comparativ cu a. 2005. la nivel municipal indicatorul este de 1,5 ori (a. 2005-2007) și de 1,7 ori (a. 2008-2009) mai mare decât pe Republica Moldova. La nivel raional se observă o tendință de descreștere pentru perioada de analiză: de la 6492,8 (a. 2005) până la 6441,7 la 100 în a. 2009, cel mai mic indicator fiind înregistrat în an. 2008 (5729,5 cazuri la 10 mii).

Analiza structurii prevalenței la copii demonstrează că aceasta corespunde cu cea a incidenței: cea mai înaltă cotă - 34,9% - se referă la bolile aparatului respirator, urmată de cota bolilor infecțioase și parazitare -13,2%, bolile aparatului digestiv -7,7%, bolile sângelui – 5,8%, afecțiunile pielii - 5,6% și 3,8% cota tulburărilor mintale și de comportament.

Cu toate că se prognozează o scădere a incidenței, observăm (fig. 6) că pentru anul 2014 prevalența globală are tendință spre creștere ajungând la 8764,8 cazuri la 10 mii locuitori.

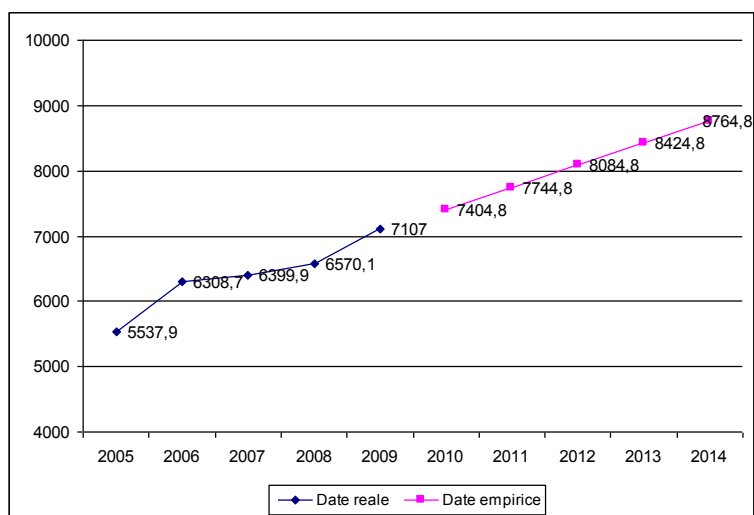

Fig. 6. Prognozarea prevalenței globale prin metoda regresiei liniare, cazuri la 10 mii.

Tempoul de creștere a prevalenței globale la adulți pentru anul 2014 a fost prognosticat să se mărească de 1,2 ori – 7743,6 cazuri la 10 mii adulți, comparativ cu 2009 (fig. 7).

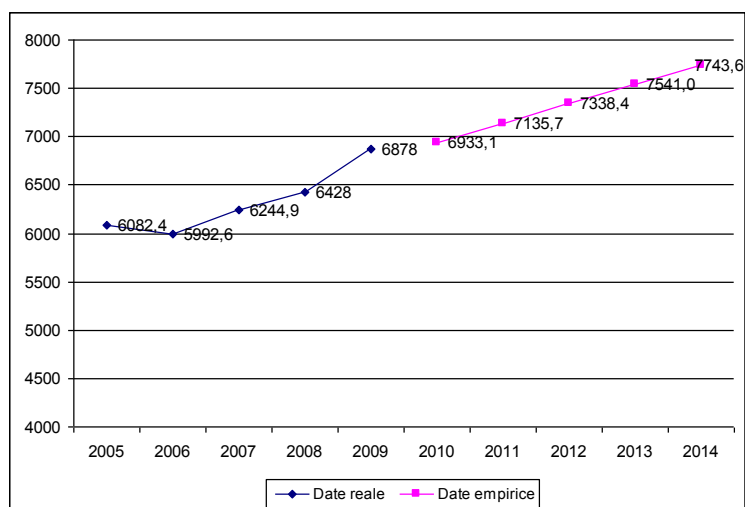

Fig. 7. Prognozarea prevalenței la adulți prin metoda regresiei liniare, cazuri la 10 mii.

Spre deosebire de prevalența totală și prevalența la adulți, la copii este prognosticată o stabilitate a prevalenței pentru următorii 5 ani - 4694,2 cazuri la 10 mii copii în a. 2014 (fig. 8).

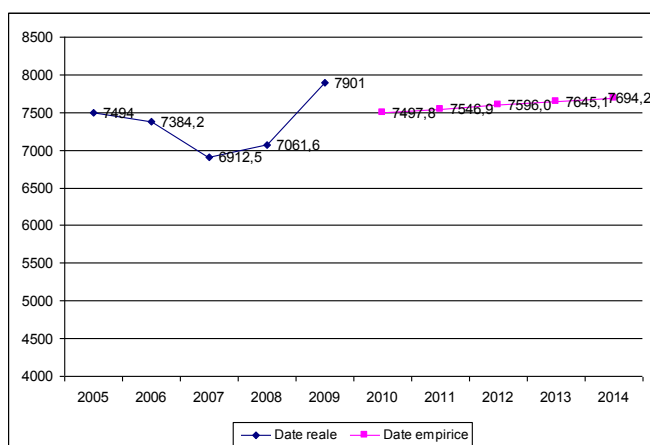

Fig. 8. Prognozarea prevalenței la copii prin metoda regresiei liniare, cazuri la 10 mii.

Concluzii

1. Analiza morbidității populației Republicii Moldova prin prisma datelor statistice oficiale ne permite evaluarea tendințelor actuale și prognozarea pe viitor ai diferitor componente.
2. S-a observat o tendință de descreștere a incidenței globale și la adulți pe parcursul anilor supuși studiului (2005-2009) cu o perspectivă de scădere pentru următorii 5 ani, la copii însă este înregistrată a creștere.
3. S-a depistat o creștere continuă a prevalenței globale și pe grupele mari de vârstă pe parcursul anilor supuși studiului (2005-2009) și un trend pozitiv pentru următorii 5 ani.
4. Prevalența bolilor cronice la populația din Republica Moldova este înaltă, practic fiecare a treia persoană suferă de cel puțin o boală cronică (33,9%). Se constată, că rata prevalenței pentru populația din mediul urban - 36,9%, este mai mare decât pentru populația din mediul rural - 31,7%.
5. În mediul urban morbiditatea este mai mare decât în mediul rural la toate grupele de vârstă, însă acest fapt poate fi cauzat de accesul mai sporit al populației urbane la asistența medicală.

Bibliografie

1. Bivol A., Spinei L. Puiu V. Caracteristica medico-socială a bolnavului adult ce suferă de o maladie gastrointestinală. Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină. Nr. 1. Chișinău, 2006, p.12-14
2. Ivan A. Medicina omului sănătos. Ed. Medicală, București 1993
3. Opopol N., Ursul S., Bradu S. Factorul ecologic în spațiul rural al Republicii Moldova. Poluarea mediului și sănătatea. – Chișinău, 1995.
4. Pisarenco S., Gherbiș T. Cauzele și pericolul diagnosticului întârziat al tuberculozei în cadrul strategiei DOTS. // Buletinul AȘM. Științe medicale nr. 3 (12). Chișinău, 2007. – p. 42 – 46.
5. Ross H.L. (1982) Detering the Drinking Driver – Legal Policy and Social Control. Lexington, MA: Lexington Books, Heath.
6. Sănătatea Publică în Moldova, anul 2006 -2009. Centrul Național de Management în Sănătate al Ministerului Sănătății. Chișinău.

POLITRAUMATISMELE CU COMPONENTĂ ABDOMINALĂ – VIZIUNI CONTEMPORANE ASUPRA PROBLEMEI

Gheorghe Rojnovanu

Școala de Management în Sănătate Publică USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Abdominal injuries in Polytrauma patients – modern trends

The article highlights the medical and social issues in polytrauma due to the increased incidence leading to increased morbidity, mortality and handicap in this group of patients. The importance of abdominal injury in polytrauma is determined by diagnostic and management difficulties conditioned by clinical and tactical particularities, the latest being related to polytrauma severity that enhances the abdominal symptoms. The author highlights the necessity of a concept development regarding the definition of associated trauma, an objective standardized system to appreciate the injury severity, as well as state statistics for this type of lesions that could facilitate data interpretation for scientific reasons, allowing comparative analysis of management results in this group of patients. The author argues the necessity for revision and updating of clinical protocols as well as revision of the required financial resources for the treatments of a single polytraumatized patient.